

Joesoepov en de weg naar je eigen top

door Karel van Delft

bron: tijdschrift "Coach" (ROC Aventus)
voorjaar 2001

„Ieder mens heeft talenten, daar ben ik van overtuigd. De vraag is alleen welke talenten dat zijn en hoe je die het beste kan ontwikkelen. Het is gezond ambities te hebben, maar je moet je afvragen welke prijs je daarvoor wilt betalen.”

Dat zegt schaakgrootmeester Artur Joesoepov (41), ooit nummer drie van de wereld in zijn sport.

Joesoepov komt een paar keer per jaar naar Apeldoorn, waar hij dan het eerste bord bezet van Schaakstad Apeldoorn, dat in de hoogste klasse van Nederland speelt. Op vrijdag 24 maart kon hij dat combineren met deelname aan het sportcafé dat ROC Aventus organiseerde tijdens de banenbeurs 'Ruim Baan' in de Apeldoornse Americahal.

Artur Joesoepov is geboren in Moskou als tweede kind in een gezin met vier jongens. Zijn ouders waren beide wiskundige. Er werd thuis geschaakt, op amateurniveau zoals dat in vele Russische gezinnen gebeurde. Op zesjarige leeftijd leerde Joesoepov van zijn vader schaken en alras begon hij schaakboeken te verslinden. Hij was helemaal gefascineerd door het spel.

„Mijn ouders vonden dat prima en ik had het geluk dat ik in een land opgroeide waar de staat het schaken heel erg stimuleerde. Er waren veel goede trainers beschikbaar en elke week kon je een wedstrijd spelen. Op mijn vijftiende begon de befaamde trainer Mark Dvoretzky, met wie ik nog steeds bevriend ben, met me te trainen en op mijn zeventiende werd ik jeugdwereldkampioen. In 1986 bezette ik de derde plaats op de wereldranglijst, achter Kasparov en Karpov.

Niemand heeft me ooit gedwongen tot iets, ik wilde zelf heel graag de top bereiken. Daar heb ik geen spijt van gehad. Ik heb tientallen landen kunnen bezoeken en veel meegemaakt.”

Joesoepov doorliep de middelbare school en begon een studie economie aan de universiteit. „Het onderwijsniveau deed in Rusland zeker niet onder voor dat in West-Europa, maar het Sovjet-systeem is ontaard in een absurd paranoide maatschappelijk bestel.” Na twee jaar stopte Joesoepov met zijn studie. „Studeren en sport op wereldtopniveau waren niet meer te combineren.”

Om prestaties te leveren, of dat nu topschaak of het halen van een schooldiploma betreft, moet je geloven in je doel, stelt Joesoepov. „Je moet gefocused zijn, je helemaal richten op je doel.”

Dat betekent zelfdiscipline ontwikkelen en genoeg tijd inruimen om je doel te bereiken.

„Als ik terugkijk, had ik waarschijnlijk meer uit mijn carrière kunnen halen. Ik heb waarschijnlijk toch teveel genoten van het leven. En ik had misschien veel eerder zelf les moeten geven. Als je zelf training geeft ga je op een diepere manier nadenken over zaken dan wanneer je ze alleen bestudeert voor jezelf.”

Ambities hebben is gezond, stelt Joesoepov. „Maar je moet je goed afvragen wat je wil en wat je daar voor over hebt. Je kunt avond aan avond studeren, maar als dat ten koste van je gezin gaat, moet je goede afspraken maken of je doelen bijstellen.”

GM Artur Joesoepov

Fotograaf: Fred Lucas (www.momentoo.nl) tijdens Jeugd Ontmoet Meesters 2005

Joesoepov staat bekend om zijn uiterst sportieve houding. „Een vervelend karakter is geen voorwaarde om de wereldtop te halen. Ik denk dat je ook respect voor de mensen om je heen moet hebben.

Om de top te bereiken moet je hard zijn voor jezelf, niet tegen andere mensen.

Maar het is een dilemma: je moet veel tijd en energie in je ambities steken als je het uiterste uit jezelf wilt halen. Je moet een balans vinden tussen je ambities en je sociale leven.”

Tien jaar geleden, na een roofoverval in zijn flat waarbij hij ernstig gewond raakte, besloot Joesoepov Rusland te verlaten. Hij woont nu met zijn vrouw en twee kinderen in Duitsland, waar hij een schaakacademie heeft opgericht.

„Ik speel in vier landen voor een club, schrijf samen met Mark Dvoretsky boeken, heb samen met een paar mensen de commerciële schaaksite www.chessgate.de opgezet, organiseer af en toe een toernooi en ik geef trainingen.”

Artur Joesoepov bezet momenteel de 50e plaats op de wereldranglijst en kan dus nog goed mee in zijn sport. Veel energie steekt hij echter in trainingen. „Met amateurs train ik met veel plezier. Het niveau is niet zo belangrijk, als de mensen maar gemotiveerd zijn, dan heb ik er zelf ook plezier in. En ik vind het fascinerend om jonge talenten te coachen.”

Als Joesoepov jonge talenten trainingen geeft, draagt hij meer over dan puur techniek en inzicht. Hij creëert een gemoedelijke sfeer waarin alle deelnemers zich direct op hun gemak voelen. Hij stelt vragen, stimuleert tot nadenken en overleggen.

Topsport heeft alles met zelfmanagement te maken en Joesoepov draagt via zijn houding, vragen en opmerkingen bij aan de vorming van zijn pupillen. Hij voedt hun fascinatie, leert ze relativiseren en brengt liefde voor onderzoek over.

„Een goede coach is belangrijk. Je kunt wel veel alleen doen, dat heeft Bobby Fischer laten zien, maar een goede coach kan je helpen veel efficiënter te studeren en hij kan je sociale vaardigheden helpen ontwikkelen. Goed onderwijs is niet alleen een kwestie van kennisoverdracht, het is ook een kwestie van vorming als mens.

Een coach kan je bijvoorbeeld door een goed gesprek en kritische vragen leren besluitvaardiger te worden. Een coach kan je helpen een visie en zelfmanagement leren ontwikkelen. Maar een coach kan niet alles doen.

Het belangrijkste is dat de studenten een sterk karakter hebben, dat ze zelf iets willen bereiken en daar energie en tijd in steken. Ieder mens heeft talenten en het gaat er om je eigen doel, je eigen top realistisch vast te stellen, en te bepalen hoe je dat kan bereiken.”